

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Gene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 10. aprila 1903.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Živinoreja.

Sol v živinoreji.

Sol ima v živinoreji precej imenitno vlogo. Imamo sicer živali, ki ne potrebujejo soli v hrani in je tudi ne žele. Med raznimi domačimi živalimi sta zlasti pes in mačka, ki imata raje neslano hrano in katerima močno osoljena hrana zelo mrzi. Prežvekovalci in konji pa zelo čislajo sol, sol je zanje nekaka slaščica. Ravno to velja o divjih živalih, ki znajo najti pripraven kraj, da dobijo soli. Iz tega vzroka rabijo tudi lovci sol, katero potresajo na gotovih mestih v gozdu, da tako privabijo divjino.

Ta razlika mrzenja in nagnjenja do soli pri raznih živalih pa ni kar tako slučajna, ampak ima svoj globlji vzrok v fizioloških lastnostih dotičnih živalij, kakor je to jasno dokazal prof. Bunge v Baselu. Kuhinjska sol ali klor-natrij je snov, potrebna vsakemu organizmu (živemu bitju). Nahajamo jo v različni količini v vsaki tkanini (tkanina je namreč tukaj skupna množina stanic živalskih ali rastlinskih), bodisi rastlinski, bodisi živalski. Med živalimi dobivajo posebno morske živali veliko soli vase. Kar se tiče ptic in sesavcev v obče, je tudi v nji-

hovi hrani po nekoliko soli. Ta sol zadostuje za mesojedne živali, ne pa za rastlinojedce. Poleg kuhinjske soli se nahajajo v navadni hrani tudi razne rudninske snovi, kot železo, vapno, fosfor itd. v precejšnji množini. Ako odtegnemo kaki rastlinojedni živali, t. j. kakemu živalskemu vegetarijancu sol, vpliva to jako neugodno na njeno fiziološko počutenje, žival slabo prebavlja in zgubi tudi slast do jedi.

Kaj ima tedaj sol opraviti v živalskem telesu in zakaj hrepene po soli pred vsem rastlinojedci?

Sol ima dvojno fiziološko nalogo. Najpreje je neobhodno potrebna snov za tvorbo tkanin, za proizvodnjo želodčnega soka in za izločevanje kalija. Kuhinjska sol je torej edina rudninska snov, katero moramo privedati krmi odrasle živine.

Kako da deluje sol na slast in na dobro počutenje pri živini je znano, tudi so opazovali, da se živina pri polaganju soli hitreje redi. Sol je zato potreben del hrane. Kri ima v sebi kuhinjsko sol in druge natronove soli, v krmi pa prevladujejo kalijeve soli. Te kalijeve soli se nahajajo po resorpciji ali vsrkanju hrane v krvi kot ogljikovo-kisli kalij in povzročajo v krvi nekatere kemijske spremembe na ta način, da se nahaja notri poleg nerazkrojene soli (klornatrija) in ogljikovo

kislega kalija (potošlja) tudi klor-kalij in ogljikovokisli natrij (soda). Ker imajo ledvice nalogo, da ohranijo kri čisto, zato imajo tudi dolžnost, spraviti iz telesa v scalni vodi vse tuje soli torej tudi ogljikovokisli natron, ki je nastal na račun kuhinjske soli; na ta način zgubiva kri pod vplivom kalijevo bogate krme mnogo natrija. Tega moramo torej v hrani znova dovažati. Iz tega sledi, da je potreba pri kalija bogati hrani mnogo, pri malo kalijasti hrani le malo ali celo nič kuhinjske soli. Tudi ljudje, ki se hranijo le bolj z rastlinstvom n. pr. krompirjem, ki ima v sebi veliko kalija, vživajo mnogo soli.

Ker se rede naše koristne domače živali, izvzemši mladiče, izključno le s kalija bogato krmo, zato potrebujejo brez izjeme soli. Ako pametno rabimo sol pri živini, ima to jako ugoden vpliv, ne samo, da je sol del hrane, ampak ob enem tudi zabela in dišava, ki posebno pospešuje prebavljanje. Kakovost mleka se znatno izboljša, mleka več pridela in tudi meso je boljše. Razven tega so živali, ki dobivajo dovolj soli, tudi pred kugo na gobcu in parkljih mnogo bolj zavarovane.

Koliko pa dajamo soli in na kakšen način?

Po Francoskem dajo enemu volu po različnosti teže 40—80 gr

(4—8 dek), molzni kravi 50 do 60 gr, konju ali muli 20—30 gr, ovci 1—2 gr, pitavni ovci 3—4 gr.

Pri nas po Avstriji, na Nemškem, v Švici, na Angleškem in Belgijskem so te porcije bistveno večje. Na Švicarskem pride na govejo žival na dan po 5 dkg, še enkrat toliko pa, če se žival pita.

Na Angleškem dajo konju v obče po 10 dkg na dan, kravi po 7¹/₂ dkg, volu 10 dkg, teletu 2 dkg, ovci 1¹/₂—2 dkg.

Pri nas in po Nemškem pokladamo navadno konju 2—4 dkg, srednje velikemu govedu 3—5 dkg, ovci 1¹/₂—1 dkg, prašiču ravno toliko.

Kakor pa je sol dobra reč, ravno tako svarimo pred njeno zlorabo.

Pravilo, koliko se sme pokladati soli na dan bi bilo po kemijskih preiskavah:

Pri prežvekovalcih, ki še rastejo 4—10 gr na 100 kg žive teže, pri prašičih ravno toliko, pri molznih kravah 20—40 gr na glavo, pri konjih po 10—20 gr na komad. Ako se poklada preveč soli se s tem zviša prebavljanje redilnih snovij, nastavi se pa po zanesljivih preskušnjah premalo mesa.

Zato se mora pokladanje soli ravnati popolnoma po krmi. Ako dobiva žival zrnje, ki ima veliko kalija, ji dajemo tudi menj soli. Nikakor pa ne dajajmo živini soli kot take, surove, ampak jo pomešajmo vedno mej krmo ali pa raztopimo v pijači.

Sesanje ali napajanje telet.

Po nekaterih krajih je silno razširjena tuberkuloza ali jetika pri goveji živini. Tele pride na svet večji del zdravo, in naleze bolezen še le od krave po mleku. Da to zabranijo, ločijo mnogi gospodarji tele takoj po rojstvu od krave in ga rede s pomolzenim mlekom, ki ga preje prekuhajo. Ta način telečje reje je izumel Bang. Takemu mleku je pa vselej

treba pridejati malo soli in pa fosforno kislega apna ali tudi stolčene krede, tudi je sprva pitati teleta po 4—5krat na dan, če nečemo doživeti velike smole. Mnogi se s tem načinom prav hvalijo, drugi ga zametavajo. Kdo ima prav? Da moremo to presoditi, si oglejmo dobre in slabe strani sesanja in napajanje.

Solne strani sesanja. 1. Sesanje je bolj naravno. To je le na pol resnično, namreč ako imamo v misli način, kako jemlje mladič hrano vse. Ni pa naravno sesanje z ozirom na čas, kateri ostane pri materi. Puščamo ga namreč le 3 do 8 tednov pri kravi, dočim bi naravno imel ostati 6 mesecev pod njo.

2. Pri sesanji je manj dela s teletom.

Senčne strani sesanja. Tele se preobilno redi in postane preveč tolsto, ko ga pa odstavimo pa preveč shujša in dobi visoč trebuh od sena. Skoro vso maščobo, kar je tele porabi med sesanjem, smatramo lahko za izgubljeno in zapravljeno.

Mnogi trdijo, da so ena izmed posledic zgodnjega odstavljenja telet tudi ozke prsi. Tudi se krava zadosti čisto ne izmolze od teleta in zato trpi njena poznejša mlečnost. Nekateri povdarjajo kot slabo stran tudi to, da teleta vsled obilnega mleka pogosto obolevajo, tudi je odstavljenje za tele in za kravo težavno.

Za napajanje telet se naštevajo kot dobre strani: mlečnost krave se pospešuje s tem, da se vime prepusti človeški roki, ki si prizadeva izločevanje mleka na vso moč pospešiti in pomnožiti in to tudi izvrši s tem, da pomolze kravo 3—4krat na dan do zadnje kaplje. Kot pa vsi veste, je ravno prav natančna molža do zadnje kaplje eno najvažnejših sredstev za pomnožitev mleka. Napajanje telet, ki smo jih odločili za naprej, je pa tudi umni reji mnogo bolj primerno od sesanja zato, ker do-

biva žival svoj delež v določenih enakomernih porcijah in časih, ne pa naenkrat prav na debelo. Načelo napajanja je: tele naj dobi toliko mleka, da ne bo v rasti nič zadrževano, masti pa prav nič ne potrebuje. Enako bi dajali mladiču toliko časa mleko, da bi ga dobival v divjini, potem lahko imenujemo napajanje naravneje od sesanja, le način sprejemanja hrane je drugi.

Kot slabo stran napajanja navajajo, da ni naravno, kar moramo priznati, in da zahteva veliko točnost, skrbnost in snažnost, tudi s tem se vjemamo, pa le s pripombo, da vse te lastnosti slovenski gospodinji, ki ima navadno odrejo teleta v rokah, — krasno pristojne. Sovljanov.

Pitanje telet na Francoskem.

Da dobijo izvanredno nežno meso, ravnajo na Francoskem pri pitanju telet tako-le: Teleta imajo zaprta v čisto ozkih, po možnosti zatemnjenih stajah, v katerih se pač zamorejo vleči in vstati, sicer pa na noben drug način premikati. Redijo jih večji del s samim čistim mlekom in skrbijo celo s posebno torbico na gobcu zato, da ne morejo živali nobene druge stvari požreti. Mleka jim dajejo toliko, kolikor ga teleta le hočejo, torej množine prav nič ne omejujejo. Pitanje trpi po navadi 3 do 4 mesece in proti koncu pitanja dobiva eno tele na dan dostikrat 25 litrov mleka in še več. Da si prihranijo na mleku, mešajo mleku pogosto sveža jajca, ali pa dajejo jajca naravnost na ta način, da potisnejo živali zdrobljeno jajce z lupino vred v gobček. Na ta način opitana teleta dado res meso, ki se bolj nežno ne da pridobiti na noben drug način. Pa tudi pri nas ni ta način popolnoma neznan, ker se mnogo telet za dunajski trg opita na podoben način.

Vsi poskusi, da bi s primeskom kakega družega krmila do-

segli enako fino meso, so se izjalovili in zato so se morali ljudje vedno zopet vrniti k stari preizkušeni metodi. Nadalje kažejo skušnje, da je bila živa, kakor tudi klavna teža z mlekom spitanih živalij vedno večja nego onih, na drugačen način krmljenih. Potemtakem za telečje pitanje mleka ne prekosi nobena druga stvar.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Važnost poskusne molže.

Pojdi na katerokoli večje posestvo, ki se bavi z molzno živino in ki hoče veljati za vzorno, povsodi boš našel zaznamovano vsako glavo živine s posebno številko in na tablici na steni najbrže tudi zapisano, koliko se namolze od nje. Je pa tudi velike važnosti, da vemo, koliko mleka nam daje kaka krava. To je pri kravah v toliko važno, ker moramo vedeti, katerim kravam bi bilo dobro dati priboljšek močnih krmil. Pa tudi za nadaljno rejo je to važno vedeti, kajti krave, ki ne dajo neke najmanjše letne množine mleka, je vsekako izločiti iz plemena.

Določitev, koliko litrov mleka daje vsaka krava v hlevu, pač ne da toliko opraviti, kakor si marsikdo misli. Vsak mesec dvakrat lahko tudi vsaki teden, se zmeri ali še bolje stehta mleko vsake krave. 1 kg mleka postavimo enak nemu litru. Konci leta zamoremo določiti za vsako kravo, koliko je dala mleka. To moremo storiti na ta način, da povprečno množino mleka poskusnih dnij pomnožimo s številom dnij, katere je krava molzla, ali pa določimo za vsak mesec posebej mesečno množino mleka in seštejemo množine posameznih mesecev.

Na pr. jaz bi stehal mleko krave „rudečke“ vsakih 10 dnij enkrat; meseca prosinca bi našel pri prvi poskušnji 8 kg, pri drugi 7,5 kg, pri tretji 7 kg. Da dobim povprečno svoto, seštejem $8 + 7,5 + 7$

in delim to svoto $22,5 : 3 = 7,5$; to pomnoženo s 30 da 225 litrov mleka za prosinca. Seveda za 10 l mleka se pri tem lahko ušteješ navzgor ali navzdol, a zato nam ne gre. A vemo pa na konci le, koliko litrov mleka da vsaka krava. Pri tem se je pa treba ozirati na čas laktacije; kajti lahko se zgodi, da kaka žival prvo leto sklone neugodno, ker pade njen glavni čas za molžo še-le v prihodnje leto. Toda taka krava, katera nam daje manj nego 2000 l mleka na leto, naj ne ostane več v našem hlevu, ker ne poplača svoje krme. Ker pride tukaj tudi živa teža v poštev, zato se zahteva, da dá krava na leto najmanj toliko mleka, kolikor znaša njena šestkratna ($6 \times$) živa teža.

„Jaz ne vrjamem“, slišim ravno nekoga mrmrati, „da bi bil imel doslej 2000 litrov mleka od krave, potem bi moral tedaj vse svoje krave dati od hiše!“

Na to odgovarjam: Prijatelji, vsaj pa doslej tudi še niste primerno krmili. Najpreje poskusite to, in potem še-le glejte, kakšen račun da pride ven! Jaz tudi ne mislim, da bi morali vi potem vse one krave, ki ne dajo zahtevane množine mleka, kar na vrat na nos prodati in kupiti druge; prišli bi namreč lahko pri tem iz dežja pod kap. Ne, vi sami si morate izrediti boljše molzne živine in pri tem naj vam kaže pot ravno zapisnik o poskusnih molžah. Pred kratkim sem obiskal nekega oskrbnika, ki je natančno vodil tak zapisnik. Redil je krave samo za mleko, katero vozi v $2\frac{1}{2}$ ure oddaljeno stolno mesto po 10 in 11 kr. liter. Kravo obdrži toliko časa, da ima še $6\frac{1}{2}$ litra mleka na dan, precej nato pa jo odda mesarju. Pri njegovem predniku je molzla živina počez niti po 6 l na glavo, on pa je ta počezni znesek zvišal že na $9\frac{1}{2}$ litrov na kravo.

Vzemimo na pr. da bi krmili na 500 kg žive teže 3 kg sena,

30 kg pese in 3 kg močnih krmil, kar bi stalo 1 krono na dan. Pri poprečni živi teži 400 kg na kravo bi znašali krmilni stroški na dan in glavo 80 vin. in na leto 292 K. Vzemimo, da bi dala neka krava 2000 litrov mleka na leto in bi se mleko prodalo po 12 vin., tedaj bi znašal dohodek iz mleka 240 kron. K temu moramo prišteti še vrednost enega telička z 36 K, kar znaša skupno 276 kron. Potemtakem imamo pri kravi zgube 16 kron. Rekli boste mogoče; „Gnoj je pa tudi še vedno več vreden nego slama za krmo in steljo, ki jo je dobila žival!“

To priznam, toda pomisliti morate, da mi nismo kravi ničesar zaračunali za njeno oskrbovanje (delo hlapca ali dekle), ničesar za obrestovanje hleva, zavarovanje itd. tako, da nam ostane izguba 16 K pribita. Še-le, ako bi dala krava 2400 litrov, bi imeli nekaj malega dobička. Kadar pa boste vpeljali v svoje hleve pravo živino in jo dobro krmili, tedaj tudi ta številka ne bo nič previsoka.

Sadjarstvo.

Misli o sadjarstvu.

Ne zanikamo sicer, da se je ljubezen do sadjarstva v novejšem času pomnožila, a občno dobro našega ljudstva še davno ni; in to bi vendar moralo postati, saj požlahtnuje srce, ima velik vpliv na нравnost in pospešuje blagostanje družine, občine, cele dežele. To je spoznal tudi neki znani pisatelj, ki je dal svojemu sinu, ko je šel ta na popotovanje, lep svet: „Ako prideš v deželo, kjer so zasajeni ob potih sadni drevoredi, tu ostani; kajti to drevje je dokaz, da prebivajo ondi pošteni ljudje, ki imajo glavo na pravem koncu!“

Po pravici lahko rečemo, da stoji sadjarstvo na čelu poljedelstva; sadje je tako izvrstno hranivo, da bi bilo njegovo zanemarjanje popolnoma protinaravno. Jeden najboljših ameriških časn-

kov piše: „S popolnim prepričanjem se lahko trdi, da ga ni, izvzemši žito, na zemlji pridelka, ki bi dajal tako dobro hrano, kakor jabolko. Ta plemeniti sad ni samo za sladkosnednost, ker je zelo redilen. Ima v sebi več redilnih snovij nego krompir, ki vendar velja kot glavna človeška hrana. Kako zdihuje cela dežela, ako grozi slaba krompirjeva letina in kako malo se govori o tem, če ni pričakovati dobre sadne letine.“

„To ravno kaže, kako malo znamo še ceniti sadje. Jabolko ni samo redilnejše od krompirja, ampak ima vrhu tega v sebi tudi mile in prijetne kisline, ki delujejo na celo človeško telo prav prijetno. Kdor rad in pogostoma uživa jabolka, bo imel redko trpeti na prebavilih ali v vratu. Jabolko tudi poživlja in ima v sebi več fosforja, nego kak drug sad (fosfor je pa važna obstojina človeških možgan). Zato je uživanje jabolka za ljudi, ki živijo v velikem razburjenju ali ki mnogo duševno delajo in nimajo priliko gibati se tudi telesno, zelo koristno. Kajti vzpodbuja možgane in jetra, kar take osebe ravno potrebujejo. Jabolko redi in osvežuje duha in telo. Mesto, ki je zavzema jabolko, ne moremo nadomestiti z nobenim drugim sadežem in z nobenim drugim rastlinskim pridelkom.“

Zgodovina uči, da je bilo sadje na mizi naših prednikov veliko bolj čislano kot je pri nas, pri mali južini pa je bilo glavna stvar.

Važen znak za pomen sadjarstva je tudi vpliv, ki ga ima sadje na značaj in izomiko človeka. Skušnja uči, da so predlog, vporabiti sadjerejo kot vzgojno sredstvo, že mnogokrat in z velikim vspehom uresničili. Učitelju na deželi se odpira tu krasno polje delovanja.

Čimbolj se razširi med ljudstvom pouk in čimbolj prodro v učne načrte ljudskih šol načela vzgoje sadnega drevja, toliko bolj bode zginjala pri otrocih sladko-

snednost in toliko manj se nam bo bati njihovega prirojenega nagona, v katerem tako radi kaj uničijo in pokončajo. Učitelju ni potreba, da bi vzel z otroci celo sadjarstvo zistematično skozi, ampak je dovolj, ako jim da splošnih, pa jasnih, nazornih in praktičnih pojmov, kajti na ta način najbolj vzbuja njihovo zanimanje. Najpreje mora biti (to velja bolj za mestne šole) po igrališčih nasajenih po nekoliko dreves. Pod tem drevjem lahko spravi učitelj v razgovor tisoč zanimivih in koristnih reči. Pred vsem bode učil učence ljubezni do sadnega drevja. Razlagal jim bo dalje, kako se sadno drevje sadi, zakaj se zemlja pripravi tako in ne drugače, zakaj globoko prekoplje, zakaj se drevesce posadi zdaj na griček, zdaj v prsteno globelico, zakaj se ne sme zemlja novo zasajenega drevesca precej trdo pohoditi, čemu razna varnostna sredstva, čemu podporni količi, čemu vapnena belež, ograjenje debela s trnjem, zakaj delamo drevju krone, zakaj cepimo, kako se brani drevje mrčesa in boleznim in slednjic, kakšen je dobiček vsega tega ravnanja.

Res je, vsi otroci ne postanejo kmetovalci, toda te reči mora vsak človek vedeti in koliko reči se uči v šoli, katerih se pozneje naravnost sicer nikoli ne potrebuje, ki so pa vendar le koristne, ker pospešujejo razum in so neka vrsta duševne vaje. Učenci lahko to, kar so se naučili v šoli, doma ponavljajo in na ta način stariše lahko na marsikaj opozore, kar jim je bilo doslej neznano.

(Konec prihodnjic.)

Splošno.

Klanje perotnine.

Da ne spremenimo klanja perotnine v mučenje živalij, je pred vsem potreba, da je orodje (nož, sekira) dobro nabrušeno in v dobrem stanju.

Golobe in piščance zakoljemo najbolj brez bolečine, ako jim s krepko roko odrežemo glavo. Še lažje storimo to na kaki leseni kladi. En varen udarec in neprijetno delo je pri kraju.

Tudi gos in raca najlažje pogine, ako ji odsekamo glavo. Ako to žival zarezemo ali sunemo v tilnik, mora dalje časa trpeti smrtno muko, zato pa vsaj ne opustimo omamiti živali pred sunkom z močnim, pa varnim udarcem na zadnji del glave.

Domače zajce koljemo na ta način, da jih z navzdol visččo glavo najpopreje omotimo s krepkim udarcem za ušesa ter jim precej na to odpremo in prerežemo glavne krvave žile na vratu.

Ribe, naj bodo majhne ali velike, omotimo najpreje s krepkim udarcem na možgane. Potem ločimo z urno, globoko zarezo glavo od trupla. Zdaj še-le ji ostržemo luske in jo iztrebimo.

Po francoskih pitavnicah za perotnino, katerih pulardi in kopuni slove po celem svetu in katerih perotnina se odlikuje i po skrajno okusnem mesu, kakor tudi njihova tolšča po svoji krasno beli barvi, koljejo gosi in race s sunkom v votlino za tilnikom; piščeta, kopune in golobe more na ta način, da jim prerežejo grlo in posebno pazijo na to, da čisto izkrevave pri visoko dvignjeni glavi. V takih pitavnih zavodih izpitajo vsako leto na tisoče perotnine, jo pokoljejo in na daleč razpošiljajo.

Da utemeljimo predstoječe predpise, se hočemo nasloniti na preiskave znanega monakovskega fiziologa, prof. Bišofa. Po njem krvavenje od začetka, dokler se praznijo velike žile odvodnice ne dela bolečin, nasproti temu pa nastopijo proti koncu, ko se praznijo najmanjše žilice, lasnice (kapilare) hude kontrakcije (stiskanje) živčevja. To trganje, ki nastopi v vseh okoliščinah, je bolešno, ako ima žival še zavest, ako je namreč še kaj krvi v možganih (ve-

likih možganih). Gre se tedaj zato, da držimo glavo izkrvaveči živali visoko navzgor, ne pa nizko, še menj sme mahati čisto doli.

Volčji bob.

Ali poznate zeleno gnojenje?

Le slabo, v čem pa obstoji prav za prav?

Kdor ni popolen analfabet (ki brati ne zna) v kmetijstvu, ta ve, da so pred vsem tri reči, ki jih uživa rastlina: kalij, fosforna kislina in pa dušik. Najdražje gnojilo je vsekako dušik. Pred par desetletji je pa prišel nemški graščak Šulc-Lupic na to, da se nahajajo rastline, ki takorekoč iz zraka (zrak ima v sebi $\frac{4}{5}$ dušika) vlečejo dušik vase. Teh rastlin je zelo veliko, ker spadajo k njim vse metuljčnice, posebno stročnice. Pri takej rastlini, na pr. ko ruješ fižol, lahko opaziš na koreninah mnogo majhnih gomoljčkov, ki so glavno skladišče za zračni dušik. Zato je tudi dobro utemeljen nasvet, fižola, boba in drugega stročja ne ruvati s korenino, ampak ga žeti. Ne samo, da se dobi pri tem neprimerno čisteje blago, ampak se tudi zemljišču skaže dobroto, ker se mu pusti bogato zalogo dušičnatih korenin. Ena izmed stročnic, ki najhlastneje vleče prosti dušik iz zraka in ga naklada v svojih koreninskih gomoljcih je volčji bob ali lupina. Čim lepše se rastlina razvija, toliko več dušika nabere; zato je dobro, predno se volčji bob poseje, tla krepko pognojiti s kalijem in Tomasovo moko. Lupine je več vrst, je večna lupina, ki vztraja čez zimo, je bela, rumena in modra lupina. Med vsemi pa nabere modri volčji bob največ dušika, stoji torej kot zeleno gnojilo drugim na čelu, vendar pa kmetovalci navadno bolj obrajtajo rumeni, ker se bolj močno razkošati.

Volčji bob ima kot gnojilna rastlina veliko vrednost, ter je za lahka peščena tla ena najvažnejših kmetijskih rastlin, le čudno, da je

pri nas še popolnoma neznana. Res, da se v tako zvanih intenzivnih gospodarstvih, kjer je manj zemlje, ki jo je treba pa toliko skrbneje izkoristiti, v takem gospodarstvu se res lupina ne da porabiti kot zeleno gnojilo za ozimna žita, zato pa naj bi jo raje rabili vsaj za krompir in jarine. V ta namen se rženo strnišče prorje 12 cm globoko, dobro je potem zemljo z obročastim valjem (zemlja je seveda peščena) dobro povaljati in na to se poseje volčji bob. Lupina se podorje vže jeseni, lahko pa tudi še-le na spomlad, ker dušik ostane navezan na koreninske gomoljčke tako dolgo, da ga nastopna rastlina ne izsesa. Na slabejših zemljah, kjer se intenzivno obdelovanje ne splača, se korist lupine skoro preračunati ne da, ker vspeva na najslabšem svetu in pripravi dobro podlago za rž; potrebno pa je na takem slabem svetu, kot smo vže omenili, bobu preje nekoliko pognojiti in sicer mu privoščimo na ha (10 mernikov posetve) kake 4 kvintale (*mq*) kajnita in 2 do 4 *mq* Tomaževe moke. Če tla niso popolnoma peščena, potem ne storimo nič napačnega, ako vržemo mej lupino (ki ima z bobom največ podobnosti) nekoliko seradele (neke vrste mične detelje) in sicer kakih 15 *kg* seradele na 100 *kg* lupine.

Opomnim naj še to-le: Utegnil bi kdo napraviti poskušnje z volčjim bobom, ki ima veliko peščenega sveta, pa bolj malo gnoja (Gosp. Zveza v Ljubljani, Gradišče št. 1, bi gotovo preskrbela posevek). Temu se bo morda čudno zdelo, ker prvo leto lupina na zemlji, v kateri še ni rasla, ne kaže nobenega pravega veselja. Vzrok temu je, da provzročijo one gomoljčke na koreninah, ki nabirajo dušik, silno majčkena bitja, ki so različna pri fižolu, bobu, deteljah, lupini itd. Zato se danes po kmetijskih listih večjih narodov mnogo čita o tako zvanem cepljenju tal; po doslej nevajeni zemlji

je treba namreč raztrositi par stotov zemlje, na katerej je volčji bob že star domačin, in tako dosežemo tudi na tem svetu koj prvo leto popolen uspeh. Drugače je pa lupina prvo leto bolj mršava, z leti pa čedalje lepša.

Lupina vspeva skoro v vsaki zemlji, le lapornatega, vapnenega sveta in pa mokro-mrzlih spodnjih plastij ne prenaša. Fr. P.

Narodno gospodarske drobtine.

I. O semenu za setev.

To vprašanje, kakošno naj bode seme za setev, se je že mnogokrat med kmetovalci preresetavalo. V obče se je dognalo, da mora biti seme čisto, brez plevela, a v nasprotju pa so si bili ljudje, kakšno naj bode seme glede teže? S tem vprašanjem so se že pred dvanajstimi leti bavili posebno kmetovalci na Češkem, kjer so dognali resnico, da čim težje je zrnje, tem bolje je za setev. Največ opazovanja s tem je imel prof. Volny, kateri podaja o tem sledeče podatke:

Od ozimne rži, sto zrnih težkih 4.25 *gr* je pozeblo po zimi 12°/_o, od sto zrn 3.51 *gr* težkih 13°/_o in od sto zrn le 2.70 *gr* težkih celo 51°/_o, toraj nad polovico. Pomniti je tudi, da iz močnega zrnja vzraste močna rastlina, katera zimo lažje prestopi, nego ona iz slabega. Toraj le močno zrnje se more razviti do zime, katero potem gotoveje prestopi.

Vendar to samo še ne zadostuje. Treba vpoštevati še druge okolnosti, katere vplivajo na razvoj setve pred zimo. Na vlažnej zemlji treba sejati rž rano, posebej pa še paziti, kako globoko v zemljo da se nasaja. Od tega je veliko odvisno. Tako se je opazilo, da je od semena, ki je bilo spravljeno za 4 cm v zemljo, pozeblo za 10°/_o, od 8 cm globoko 15°/_o in od 12 cm globoko pa celo 65°/_o. Vendar v bolj lahkej zemlji je bil pridelek boljši.

Tudi prepogosto sejanje rži na jednej njivi pokazi setev čedalje bolj. Po šest let naj bi se menjavala setev, ali vsaj po štiri, da je potem upati še dobrega pridelka. Tudi se trdi, da močno gnojenje s hlevskim gnojem pomaga k pozebu ozimine. Boljše je baje gnojiti na polovico, navrh pa pozneje dodati z umetnim gnojilom.

II. Kako oskrbovati krave mlekarice?

Vsak umen gospodar potrudil se bo poskrbeti, da se mu krave pravilno glešajo, da dobi od njih čim največ dobička. Da se to zgodi, treba mu je narprej skrbeti, da dobi žival iz vrste dobrih mlekaric, od kojih naj gleda, da si zaredi mladi naraščaj. Ko si izbira živino pri nakupovanju, treba mu paziti na sledeča znamenja:

1. Mlečna žila na spodnjej strani trebuha proti vimenu mora biti široka, debela in dolga, pa ne mesnata ali s tolščo napolnjena.

2. Vime mora biti veliko pred molžo, po molži pa splahnjeno in majhno.

3. Velike važnosti je lega dveh zadnjih reber. Čim širji je prostor med njima, tem boljša mlekarica se sodi.

4. Jako mnogo se drži na mlečno ogledalo pri kravah. To je lega drobne dlake na znotranjej strani stegen in vimena od zadej. Vendar spoznavanje mlečnosti na „ogledalu“ treba, da ima človek vednosti zato, sicer ga lahko prevari.

Vemo, da mleko sestoji večinoma iz vode (okoli 87 odstot.), iz česar sledi, da ne sme kravam primanjkovati poleg suhe klaje dosti vodnatih, t. j. svežih ali pa kuhanih snovij. Najbolj upliva na mleko voda arganska, katera se dobi, ako kakršno si bodi krmo prekuhamo. Za napajanje je dobro, da vodo segrejemo od 12 do 15° C s čemur se je dokazalo, da daje krava za liter mleka več na dan.

Prirojena hrana kravam je paša in pa sveža krma. Paša vpliva posebno na dobroto mleka in masla. Toda tukaj moramo ravnati oprezno. Predno ženemo krave na pašo, treba jim dati vselej nekaj suhe krme, sena ali rezanice. Ob dežju ali rosi ni dobro goniti krave na pašo, najmanj pa še ob slani, ali če je zemlja zmrzla. Tudi se mora na pašniku poskrbeti za čisto vodo, ako pa to ni mogoče, se pa živina, predno se žene v hlev, gotovo napoji.

Kjer ni primernih pašnikov, se žival krmi s svežo klajo. Zato je najboljša štajerska detelja, lucerna, navadna sladka tratnica, v jeseni koruzna slama itd. Kdor krmi z deteljo, mora jo zmešati s suho rezanico, da ne napihuje v želodcu. Ako krmimo z lucerno, moramo jo vzeti ali kositi kmalu, ko je začela cveteti, ko je odcvela postane trda, da jo žival nerada žre. Ako hočemo koruzine slame nalašč za krmo, sejemo jo za 2 do 3 tedne prej, nego navadno.

Tako imamo skoraj za celo leto svežo klajo za krave preskrbljeno.

Kakor se po letu krmijo krave z imenovano zelenjadjo, blizu tako se jim po zimi skrbi za priboljšek v klaji, kar se zgodi, če se jim od suhe krme nasičenim daje še po nekoliko narezanih buč, repe ali korenja. Najboljši pa je, ako se prekuha zmes medlega zrnja, kateremu se doda olupkov od repe in narezanega korenja, k temu še malo otrobov in trohico soli. Dojna krava potrebuje od 20 do 40 kg take hrane na dan.

Tudi se priporoča kuhovina od repice, lanenih ali solnčnice tropin itd. Vendar je treba pri tem paziti, da ne dajemo takih oljnatih tvarin brejim kravam, katere vsled tega rade izvržejo. Tudi se breje krave ne smejo poganjati na pašnike, kjer rastejo rastline, kojih sok je ujedljiv.

Zraven vsega tega se mora seveda skrbeti za snago, čvrst

zrak po leti, pa primerno gorkoto po zimi v hlevu, navrh pa za pravilno krmljenje. Ako smo vsemu temu zadostili, smemo upati, da nam bodo naše krave dojnice donšale lep dobiček in delale veselje. Pohorski.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 24: (J. Š. v P. p. Š.) Ali se pozna že na zunaj dobra kravamlekarica?

Odgovor 24: Berite v današnjih „Narodno gospodarskih drobtinah“ II. sestavek z naslovom „Kako oskrbovati krave mlekarice“.

Prosimo gg. naročnike, kateri so nam doposlali vprašanja, na katera še nismo odgovorili, da potrpe, ker rešujemo vprašanja po vrsti, kakor so se nam poslala in jih priobčujemo, kakor to dopušča prostor.

S e j m i.

Na Kranjskem:

11. aprila	v Senožečah.
14. "	v Št. Jerneji (za blago in živino), Kranjski gori, Črnomlju, Češnjicah, Dobrnicačah, Vipavi, Lescah in Vrhniki.
15. "	Št. Vidu pri Zatični, Žireh, Skaručni, Borovnici in Osilnici.
17. "	v Grahovem.
18. "	v Trebelnem in Zagradcu, Fužinah.
20. "	Loki, Št. Jurju pri Gamkerju, Kotredežu, Planini, Radovljici (za živino) Črnem vrhu in Žužemberku.
21. "	v Metliki in Bošečivasi.
22. "	v Motniku.
23. "	v Strugah pri Cirkvi.
25. "	v Bučki, Grosupljem, Hotovljah, Kranju (za konje) Mozelju in Št. Jurju pri Svibnem.
26. "	v Semiču.
27. "	v Bistrici (na Notr.) in na Gori pri Ribnici, Lukovcu. Rakitni.
30. 1. maja	v Železnikih, Svibnji, Tirni, Planini pri Črnomlju, na Travi (Koč. kant.) v Boh. Bistrici (za živino), Dobropoljski v Vidmu.
2. "	v Boštanju, Banji-Loki, Št. Volbenku.
3. "	pri Fari.
4. "	v Dolih, Vrhu (Idr. kant.) Ljubljani, Jesenicah v Srednji vasi (Bohinj.) Poljanah, Sorici, Ložu, Kočevju, Litiji, Dobrnicačah, Domžalah in Krškem.
5. "	v Št. Gothardu in Šmarji.
7. "	na Toplicah.
8. "	v Zaverših.
9. "	v vel. Brusnicah (za živino).

Na Štajerskem:

- 15. aprila v Framu.
- 16. " pji Novi Cerkvi.
- 17. " v Kopeli pri Brežicah.
- 20. " pri sv. Lenardu (Slov. Gor.) pri sv. Mohorju (Podčetr. kant.), Rogatcu, Vojniku, pri sv. Tilnu.
- 21. " v Ljutomeru.
- 22. " na Vranskem, Sevnici.
- 24. " na Hočah, Št. Jurju ob juž. železnici, Št. Jurju (v Hrastovcu), v Št. Jurju (v Svični), Kanižu, Ptuj, Laškem, Zdolah v soseski Pleterje.
- 25. " v Kostrivnici, Št. Jurju ob Taboru (za živino in blago)
- 27. " Konjicah in Dolu pri Hrastrniku.
- 1. maja na Hajdini, sv. Barbari, Halozah, Lipnici, Muti, Velenju, sv. Roku (pri Ptujem) Sevnici (na Dravi) pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Gosicah)
- 4. " v Loki, pri sv. Vidu blizu sv. Eme in Šmarju (blizu Celja) v Vidmu v Bistrici, Št. Jurju ob juž. železnici, sv. Lovrencu, Svičani, Gorenjem Gradu in pri sv. Trojici v Goricah.
- 5. " pri sv. Barbari, Celju.
- 7. " v Spod. Kostrivnici.
- 8. " na Polju.

Na Koroškem:

- 23. aprila v Milštatu.
- 24. " v Gutštanju in Blatogradu.
- 2. maja v Frišah, Kaplji, Redendolu in Saksenberzi.
- 3. " v St. And. in v Terzi v Lavamintu in Oberdravberzi.

Na Primorskem:

- 15. aprila v Slivji.
- 16. " v Kostelnovi (Novi Grad).
- 20. " v Turjaku (2 dni).
- 20. do 26. aprila v Vidmu (v Furlaniji).
- 23. aprila v Tolminu in Cerknem.
- 24. " v Korvenu.
- 25. " v Jelšah, na Kviškem.
- 28. " na Brezovici.
- 1. maja v Grobniku na Bukovi.
- 3. " v Sezani.

Priporočaja se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Mož, v srednjih letih, dosedanji posestnik, oženjen, z dvema odraslima hčerama, vešč in izkušen v vseh kmetijskih delih, želi službe kot majer na kakem večjem posestvu ali grajščini na Spodnjem Štajerskem ali Kranjskem. Vstop 1. aprila 1903 ali tudi poprej. Ponudbe naj se blagovoliijo pošiljati pod šifro: „hvaležen in zvest“ na Gospodarsko zvezo v Ljubljani.

Lepa kmetija s 64 orali sveta, zelo zmerno viseča lega, 1 uro od železnice, proda se iz proste roke za ceno 12.000 kron. — K istej spada domača kovačnica in domači mlin s stalno vodo. Hiša je jednonadstropna ter z gospodarskimi poslopji vred v dobrem stanju. V kuhinjo in pred hlev je napeljana voda. Ker se pridela na tem posestvu jako mnogo sena in sadja, priporočaja se ista posebno veščemu živino- in sadjerejcu.

Natačnejša pojasnila daje posestnik
Janez Vošpernik
v Gorjah, pošta Vrba, Koroško.

Belo vipavsko vino, dobro, dobi posestnikih v Batujah in Selu. Cena je 31—33 K hekt. Postaja drž. žel. Batuje. Pojasnila daje župnik v Batujah pošta Črniče.

Tko želi izvrstnoga naravnoga vina, istrjanca črnoga i beloga kupiti, neka se naravnost obrne na posestnika in kmeta **Venceslava Križmanič** v Ježenju, pošta: Tinjan, Istra, kateri se obveže za odgovarati sa pismi in na zahtev pošilja uzorce.

Proda se do 25 polovnjakov letošnjega dobrega haložana (vina, ki je rastlo v dalječ okrog znanih haloških goricah na Spod. Štajerskem). Cena je liter po 17—19 krajcarjev ali 34—38 vinarjev. Na zahtevo se pošlje uzorec. Pojasnila daje „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani.

Dobijo se škafi večji in manjši z lesenimi in železnimi obroči, kakor tudi čebriči, brente brentače, barigle, puterhi in žlice iz javorovega lesa v različnih velikostih. 173—6
Naročila izvršuje točno in po najnižji ceni
Anton Peterlin
posestnik v Dolšaku pri Robu, pošta Velike Lašče.

30.000 enoletnih dobro vkoreninjenih Riparija portalis 2 kroni sto — 10.000 Vitis rupestris 3 krono sto 300 visokih orehovitih dreves po 20—70 v. komad.
300 češpljevitih drevesc po 20 v. vse fine vrste vrtnic, ameriški špargelj, sadeže od vrtnih jagod (Lasotans Noble). 50 centov rudečkaste kozje repice za kenje 20 kg 3 krono — 100 kg 10 kron ima na prodaj **J. N. Koprivc** v Artičah pri Brežicah, Štajersko.

Pozor! Pristnega belega, rudečega in črnega istrjanca ima naprodaj
Josip Križmanič
v Tinjanu pri Pazinu.

Oglas iz Istre! „Gospodarsko društvo“ v Pazinu posreduje pri kupovanju vina. Opozorujejo se na to trgovci z vinom. Društveni urad je v hiši predsednika **dr. Kureliča**.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Koprju

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 15 do 20 kr. in Refoška liter od 20 do 23 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Zeljno seme, pristno kašeljsko, priznано najbolje se dobiva 2 dg za 40 kr. ali 80 vin., na kilo pa po 32 K pri **Ignacij Mercina**, Zg. Kašelj p. Zalog ali pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani.

Plemenskega bika poldrugo leto staroga, rudečega pi-sanega proda **Andrej Dolenc**, Dravlje št. 6. pošta Šiška.

30 orehovitih drevesc 2 do 2½ m visokih, 15 do 25 mm debelih po 50 vin. kos proda **Ludovik Ševar, Rakek**.

Čez 5000 ameriških ključev za suho cepljenje bi rad kupil **Ivan Novak**, sv. Urban pri Ptuj, Štajersko. Kdor bi jih hotel kaj prodati, mu naj naznani.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Barvanje živil.

Trgovinsko ministerstvo name-rava izdati naredbo zadevajočo barvanje živil. Razposlalo je do-tični načrt uže trgovskim zborni-cam, da izrečejo o njem svoje mnenje. Nekatero zbornice so že izrekle svoje mnenje in zahtevajo dopustnost barvanja, ako ne na-sprotujejo zdravstveni oziri in ako se z barvanjem ne namerava pre-slepljenje kupcev o kakovosti blaga.

Uvoz mesa na Nemško.

Od 1. aprila t. l. veljajo za uvoz mesa na Nemško posebni predpisi. Prepovedan je uvoz mesa v popolnoma zaprtih posodah, uvoz konjskega mesa, ako ni izrečno kot tako označeno in sicer v nemškem jeziku, uvoz mesa, ki je pripravljeno s posebnimi kemikalijami, kakor n. pr. borovo kislino, formaldehilom, alkalijem itd. ali z barvili, uvoz svežega mesa, ako niso živalska trupla cela z notranjimi organi vred, ki so potrebni, da se v zdravstvenem oziru pregleda živalsko truplo, uvoz soljenega mesa v manjših količinah kot 4 kg.

Obrt.

Pekarna našega časa.

(Opisal očividec iz Beča.)

(Konec)

O važnosti temeljitega pregnje-tevanja testa, s kojim dobim rah-lejše testo in ž njim v zvezi znatne prednosti, nam ni potreba obširno razpravljati.

Toda priprava testa s strojem ima še mnogo večjo korist, kakor hočem dokazati.

V večjem stroju, ki ga vzamemo za podlago našega računa in ki izdelava naenkrat ravno toliko testa, kot ga gre naenkrat v eno peč, se naredi v 8 minutah 250 kg testa. Ako računamo k tem 8 minutam še drugih 8 minut za pri-reditev kisila in 4 minute za iz-praznevanje in pridevanje vode, tedaj vidimo da je v 20 minutah gotovih 250 kg testa iz 150 kg moke. Ako računamo, da se pri osemurnem delu skozi 6 ur brez prestanka gnjete, tedaj napravi samo ta stroj, ki potrebuje enega delavca $150 \times 3 = 450$ kg moke (kot testo) na uro ali 2700 kg moke v 6 urah, oz. 4500 kg testa.

In kako stoji reč pri gnetenji z rokami?

Trije pekovski pomočniki napravijo redoma pri 12 urnem delu kruha $3\frac{1}{2}$ peči, t. j. pri srednje velikih pečeh po 130 hlebcev iz okoli 210 kg testa naenkrat okoli 735 kg testa.

Najtežje delo v pekarstvu je gnetenje, pri katerem se vselej spoji človeški znoj (ki je mimorede rečeno tudi strupen) s testom in mi moramo pri gori omenjeni množini imeti za vsakokratno vkladanje v peč 2 moža, ki potrebujeta 30 minut časa, kar znaša pri $3\frac{1}{2}$ vkladkih za vsakega moža $1\frac{3}{4}$ ure, tedaj $3\frac{1}{2}$ ure delavnega časa. Zraven pride ena ura za kisilo in barvo s $4\frac{1}{2}$ ure za 735 kg testa. Trebalo bi torej za 4500 kg testa, ki ga vzgotovi stroj z jednim delavcem v 6 urah celih 28 delavnih ur pri ročnem gnetenji. K temu bi še lahko pri-

šteli da potrebuje delavec po vsakem gnetenji daljšega presledka, da se opoči.

Nasproti gnetilnikoma stoje parne peči in sicer take s pre-makljivim ognjiščem, imenovane „Teleskokar“ za navadni kruh in druge s stalnim ognjiščem, tako zvana „Vienara“ za belo pecivo.

V primeri z ilovnatimi pečmi imajo te izvlekljive parne peči očitvidne prednosti, ki se dajo tako-le izraziti v številkah:

Segrevanje, čiščenje peči, vkladanje z loparjem, prepekavanje in izpekavanje v ilovnati peči traja 80 minut in sicer 30 minut trpi kurjava, 10 minut čiščenje, 15 minut vkladanje, 15 minut prepekavanje in 10 minut izpekavanje (ausbacken), (umbacken).

Ako k temu prištejemo še 90 minut za proces peke same, tedaj je potreba za en vložek kruha dveh ur in 50 minut, za gori omenjene $3\frac{1}{2}$ vložke kruha iz 735 kg testa je tedaj potreba $5\frac{1}{4}$ ur efektivnega časa za peko in 4 ur 40 minut pripravljavnega časa, to se pravi pri 12 urnem delu se more vložiti samo $3\frac{1}{2}$ krat.

Drugačen je račun pri izvlekljivi parni peči, kakršnih ima delavsko konsumno društvo troje s podvemi ognjišči.

Zalaganje peči trpi 2 minuti (prinašanje hlebov ne pride v poštev, ker tega tudi pri gorenjem računu nismo všteli), mazanje 3 minute, izpekavanje, dokladanje premoga v peč in čiščenje ognjišča 18 minut, skupaj 23 minut za vso manipulacijo.

Kot posebno prednost moramo navajati tudi to, da so vsa dela pri gnjetilnikih, kakor tudi pri parnih pečeh znatno lažja in zahtevajo manj napora, vsled česar so delavci za druga dela bolj čili.

Bistvene so tudi razlike mej potrebo goriva pri navadni ilovnati peči in mej parno pečjo Teleskokar.

Pri ilovnati peči se porabi na 100 kg moke za 90 vin. goriva

(lesa), ker so pa danes že mnoge ilovnate peči uravnane za premogovo kurjavo, bi znašala poraba premoga na 100 kg moke le kakih 72 vin. Pri parni peči Teleskokar so pri 126 vložkih kruha opazovali in pri tem mogli konstatovati, da se je porabilo za teh 162 vložkov t. j. okoli 18.900 kg moke $22\frac{1}{2}$ met. stota kockastega premoga, kar znaša na 1 vložek 18 kg premoga. Tedaj pride na 100 kg moke 12 kg premoga, kar znaša kljub današnjim silno visokim premogovim cenam za 40 vin., ozir pri 100 kg kruha je 8 kg premoga je 26 vin. menj nego gori. V ilovnati peči bi se bilo torej porabilo na teh 18.900 kg moke na mesec za 136 kron premoga, v parni peči pa samo za 75·60, kar pomenja mesečni prihranek 60·4 K pri vsaki peči.

V zadnjem času pa so te parne peči (sestav Werner in Pfeiderer) še znatno izboljšali, vsled česar se pri njih še več prihrani.

Poleg treh Teleskokar pečij ima društvena pekarna še jedno parno peč „Vienara“ tudi z dvemi drug nad drugim ležečimi ognjišči, v kateri se vklada kruh z lesenimi loparji, ta peč je določena za malo pecivo in se speče v 12 urah vže omenjeno število 14.000 žemelj in 40 velikih mlečnih hlebov. A moglo bi se speči v tej peči tudi več.

Kot nekaj posebnega lahko tukaj naglašamo to, da pridejo n. p. cesarske žemljice ravno tako lepe iz peči, ako je ognjišče popolnoma obloženo ali pa ne, ker je v peči vedno dovolj vroče vlage.

V obeh ognjiščih je peka popolnoma enaka, za to ni potreba kruha nič predevati.

Premoga se pri tej peči Vienara še nekoliko menj porabi nego pri onih prejšnjih, potrebuje se za gori omenjeno množino samo 120 do 130 kg premoga, tako, da si s nasproti stari ilovnati veliko prihranimo.

Z našim člankom smo hoteli pokazati, da se priporoča naprava modernih pekarnic ne samo iz zdravstvenega in človekoljubnega

stališča, ne samo pri velikih kvantitetah kruha, ampak, da je prihranek v obratu tolik, da se take peči priporočajo vsakemu peku

malemu in velikemu, kajti vsi smo poklicani in imamo pravico izkoristiti si napredek moderne tehnike.

ZADRUGA

Zvezina skupščina.

V zadnji številki objavili smo vabilo k „Zvezini skupščini“, ki bode v četrtek dne 16. aprila 1903 ob 9. uri dopoludne v dvorani „Katoliškega doma“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev letnega računa in bilance.
3. Volitev 10 članov „Zvezinega odbora“.
4. Poročilo o reviziji: a) posojilnic, b) drugih zadrug.
5. Poročilo o centralni blagajni.
6. Izprememba pravil.
7. Poročilo o kmetijskem združenstvu.
8. Slučajnosti.

Kakor je iz tega dnevnega reda razvidno, bavila se bode skupščina z jako važnimi predmeti.

Začetkom tega mesca poslali smo vsem našim članicam tozadevno okrožnico, v kojoj opetno vabimo, naj se vse udeležijo „Zvezine skupščine“.

Tej okrožnici priložili smo tiskovino za pooblastilo; ker pa naj v prvi vrsti gospodje načelniki zastopajo zadruge, naj se ta tiskovina porablja le tedaj, če bi načelnik res ne mogel sam priti k „Zvezini skupščini“.

Vsako zadrugo zastopa načelnik — in če je on zadržan, pooblaščenec, ta zastopnik glasuje za njo. „Zvezine skupščine“ se pa sme vdeležiti tudi vsak drug član zadrug, a le s posvetovalnim glasom.

„Zvezina skupščina“ je občni zbor „Gospodarske zveze“; ker je „Gospodarska zveza“ sredotočje slovenskega združenstva, mora biti „Zvezina skupščina“ manife-

stacija slovenskega združenstva, toraj je potrebno, da bode vdeležba častna — in da bode častna, se nadejamo in tudi želimo, zato še enkrat ponavljamo vabilo, na „Zvezino skupščino“. Na svidenje!

Kmetijskim itd. društvom

poslali smo okrožnico, v kojoj vabimo načelnike, načelnike nadzorstva in poslovodje na sestanek, ki bode dan „Zvezine skupščine“ t. j. 16. t. m. 1903 ob 2. uri popoludne v „Katoliškem domu“ v Ljubljani.

Povdarjamo, da bode ta sestanek jako važnega pomena.

Mlekarskim in sirarskim

zadruham poslali smo vabilo na sestanek načelnikov, načelnikov nadzorstva in mlekarjev oz. sirarjev, ki bode dan „Zvezine skupščine“ t. j. 16. t. m. ob 4. uri popoludne v „Katoliškem domu“ v Ljubljani.

Tudi ta sestanek je velevažnega pomena.

Semena.

Naznanjamo, da imamo v zalogi semena vsake vrste, travna, deteljna itd., in ista že razpošiljamo.

Konferenca revizorjev.

Po inicijativi splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji vršila se je 17. marca 1903 na Dunaju konferenca revizorjev, pri kojoj je bila tudi „Gosp. zveza“ zastopana.

Namen konference je bil, posvetovati se o načinu revizije, ki je po novem revizijskem zakonu zadobila v naši združni organizaciji jako važen pomen.

Ker so se konference vdeležili po največ strokovnjaki, v združenstvu skušeni možje, ki so vajeni praktičnega dela in ne mnogih besed, vršila se je ista jako stvarno in je rodila velepomembne sklepe, ki se bodo, ker stvarni, lahko zvršili.

Da je bila ta konferenca velikega pomena, kaže to, da so se je udeležili zastopniki poljedelskega in justičnega ministerstva. O sklepih konference še spregovorimo.

Podlistek.

Občni zbor.

Poročilo načelnštva bilo je končano; načelnik si je oddahnil in zasukal svoje rudečkasto rjave brke, med tem, ko je revizor gladil svojo črno brado, tudi nam drugim silila je roka, enemu desnica, drugemu levica, pod nos — in komur je zrastle tam kaj kosmatega, nategoval je tiste svoje kosmatine, drugi pa, kojim je narava ali pa lastna britva, čuvala golo kožo ribali so s palcem in kazalcem po tej koži.

Smo pač možje!

In druga točka dnevnega reda se je glasila: Poročilo nadzorstva.

Urh Ocepek, naš zapisnikar, sunil je svojega nam že poznanega soseda in ga pomenljivo pogledal.

Slivarjev Miško bil je vaju na Ocepkeve poglede, vsakega si je znal tolmačiti, a tega ni mogel razumeti, nagnil se je toraj k Urhu in mu zašepetal na uho:

„Kaj češ?“

„Kaj čem?“ — odšepetal je Urh — kaj nisi opazil, da ni nobeden od nadzorstva tukaj, to bo poročilo.

Sedaj je Miško razumel, čez obraz mu je smuknil smehljaj.

Tudi naš načelnik je opazil, da nadzorstva ni, šepetala sta nekaj z revizorjem, ki je snel naočnike. potegnili ruto s žepa in je začel brisati, ko je spraval naočnike spet na nos in ruto v žep, je rekel: „Če ni nobeden član nadzorstva tu, seveda poročilo nadzorstva odpade.“

Pričakovali smo, da bo revizor tu par masnih izustil na rovaš nadzorstva, kar bi tudi zaslužilo, ker to naše nadzorstvo bilo je le na papirju, svojih dolžnosti pa ni nikdar spolnilo in jih najbrž niti poznalo ni.

Revizor je pa molčal.

Prihodnjo točko dnevnega reda „Potrjenje letnega računa“ — smo hitro rešili, načelnik nam je prečital račun, revizor je dostavil, da je račun pregledal in ga popolnoma v redu našel in mi smo ga odobrili.

Pri tej točki dopadel se nam je posebno čisti dobiček, celih 854 kron ga je bilo in naš rezervni fond se lahko smeji, ker ga dobi celega.

Prišli smo k točki: Volitev načelnikstva. In spet je godrnjal Traven: „Volute si družega načelnika, jaz ne morem več biti — res ne — ker imam preveč drugih poslov.“

Še pri vsakem občnem zboru smo sličali te besede — in vsikdar se je na to glasilo:

„A — kaj boš to, vse naj pri starem ostane.“

A danes se ni tako glasilo — oglasil se je pa revizor:

„Gospod Traven ima popolnoma prav, da odklanja zopetno izvolitev načelnikom, on se sklicuje sicer na preobite druge posle — no, ta vzrok po mojem mnenju ni merodajen, ker gospod Traven je imel tudi do sedaj tiste preobite druge posle, pa je vendar prav dobro izpolnoval svoje dolžnosti kot načelnik posojilnice, kar mu moramo pač vsi priznati; a drugi vzrok je, ki mi mnogo bolj prija: načelnikstvo namreč naj ne bo vedno v jednih rokah, temveč se naj za to sposobni moške v tej častni službi vrstijo, priporočam Vam toraj izraženo željo g. Travena, da ji ugodite in izvolite drugega moža načelnikom posojilnice.“

Traven je preobledaval, grozno so ga jezile revizorjeve besede. Traven je samo radi lepšega rekel, kakor do zdaj vsikdar, naj ga ne volimo.

Revizorjeve besede padle so na rodovitna tla, volili smo po listkih, in v teh listkih bilo je ime Traven navedeno samo enkrat, druge glase dobil je pa vse — Urh Ocepek.

Branil se je na vse kriplje, rotil je pri živemu Bogu, da ni zmožen, da ni dosti premožen itd.

Mi smo pa bili s to izvolitvijo prav zadovoljni, saj smo vedeli, da je poštenjak, dosti izobražen in dosti pameten.

Zadovoljen je bil tudi revizor.

Slednjič se je tudi Urh Ocepek udal:

„Per moj kokoš — za letos naj bo, pa nikdar več.“

Izvolili smo seveda tudi druge člane načelstva, ki so vsi izjavili, da izvolitev sprejmejo.

In spregovoril je revizor, naštel je dolžnosti načelstva, povdarjal je odgovornost itd., nadaljeval je:

„Sedaj pa še izvolite nadzorstvo, smelo trdim, da je nadzorstvo skoro važnejše, ko načelstvo, toraj priporočam, da volite v nadzorstvo može, ki bodo svojo nalogo mogli prav razumeti in jo bodo tudi zvrševali.“

Nam se je pa vsikdar zdelo, da je nadzorstvo jako postranskega pomena — čudili smo se toraj revizorjevim besedam — in začeli premišljati, koga da naj izvolimo. Med nami je nastalo šepetanje, posvetovali smo se in marsikdo je dolgo mečkal svoj listek predno ga je popisal.

Volili smo pa: gospoda župnika, Travna in Miška Slivarja.

Traven je nekaj oporekal, a revizor je spregovoril:

„Tako je prav, želel sem si tako izvolitev, to nadzorstvo bo svojo važno nalogo jako dobro spolnovalo.“

„Če bo le gospod župnik hotel izvolitev sprejeti, še-le prišel je k nam, pa mu že nalagamo tako breme“, — pripomnil je nekdo.

„Bodite mirni, gospod župnik, kojega zadržujejo stanovske dolžnosti, da ni mogel k zboru priti, se ne bode branil, to vam lahko zatrjujem, povsod,

kjer je bil, je rad in mnogo delal v prid združništva, delal bo torej tudi v prid vaše posojilnice; in tudi to je umestno, da ste izvolili svojega doseđanjega načelnika, ker on pozna posojilnico, pozna poslovanje.“

Tako je govoril revizor.

„Koncem pa moram še izjaviti, da bi želel povsod tako sestavo činiteljev posojilnice, pri vas skupno delajo vsi stanovi — kmečki, učiteljski in duhovniški — tako skupno delovanje mora roditi najboljše vspehe, da je ta moja trditev resnična, se bode kmalu prepričali.“

Bil je končan naš občni zbor. Prejšnja leta odprl je v tem trenutku Traven duri in klical: „Zdaj pa le nosite!“ In pričele so steklenice z vinom, svinjetina, kruh — pili smo in jedli. Vsako leto bilo je tako — letos pa ne.

Traven je molčal. Pač ni bil več načelnik. Vzel je svojo čepico in odšel — no — pri durih se je še obrnil: „Pa ne pozabite, da sem gostilničar!“

Duri so se zaprle, vstali smo vsi, Ocepek je pa rekel: „Pa pojdimo vsak na glažek cvička, do zdaj smo bili sicer vajeni, da nas je pogostil vse načelnik, toraj za danes jaz, ker pa vsi veste, da nisem Traven, temveč le revni Urh Ocepek, bo pač ložje šlo, če vsak sam zase plača svojo pijačo.“

Oporekal mu je Slivar, pa v šali, če ravno se je trudil, da bi zli čez svoj obraz najhujšo resnobo: „Veš, Urh, kar tako pa tudi ne gre, stari pregovor pravi: Vsi za jednega, jeden za vse, mi vsi smo oddali svoje glase za tebe — to je prvi del pregovora, — da se zvrši še drugi del, naj bo tvoja skrb!“

In Urh Ocepek se je odrezal: „Slivar ti si lisjak, pa še premalo zvit, tvoj pregovor je jako lep, rad se mu

Pregled

denarnega prometa „Centralne blagajne“ za mesec marec 1903.

Predmet	Vloge				Kredit				Denarni promet K
	vloženo		vzdignjeno		izplačano		povrnjeno		
	K	h	K	h	K	h	K	h	
Stanje 28. februar. 1903	1,602.497	83	—	—	2,436.840	20	—	—	5,380.817-65
V mes. marcu 1903 . .	174.646	88	117.632	12	115.382	12	19.345	79	
Skupaj	1,777.144	71	—	—	2,552.222	32	—	—	
Po odbitku	117.632	12	—	—	19.345	79	—	—	
Stanje 31. marca 1903	1,659.512	59	—	—	2,532.876	53	—	—	

Bilance.

Posojilnica v Košani,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1902.
 Člani: začetkom l. 1902 302, prirastlo 28, odpadlo 2, stanje koncem leta 328.
 Deleži: stanje začetkom leta 604 K, prirastlo 56 K, odpadli 4, stanje koncem leta 656 K; odpovedano 0.
 Denarni promet: K 205.848.80.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Posojila	248.824	94	Deleži	656	—
Naloženi denar	5	—	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	78.557	08
Inventar premični	154	60	Izposojila	216.201	75
Inventar nepremični	23.742	69	Predplačane obresti posojil	239	66
Zaostale obresti posojil	12.206	44	Dolg na blagu	646	24
Vrednost zemljišča	3.399	48	Rezervni zaklad	5.894	98
blaga	8.694	—	Čisti dobiček	997	46
Gotovina konec leta 1902	6.166	02			
	303.193	17		303.193	17

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1902.
 Člani: koncem l. 1901 116, pristopilo 14, odpadlo 8; koncem l. 1902 122.
 Deleži: stanje začetkom leta K 464, prirastlo K 36, odpadlo K 20, stanje koncem leta K 480; odpovedano 0.
 Denarni promet: K 62.411.26.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Posojila	43.988	02	Deleži	480	—
Naložen denar	2.496	59	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	47.377	90
Zaostale obresti posojil	1.115	88	Predplačane obresti posojil	20	18
Gotovina 31. decembra 1902	1.657	68	Obresti rezervnog zaklada	1.225	38
			Čisti dobiček	154	71
	49.258	17		49.258	17

Hranilnica in posojilnica v Ribnici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za peto upravno leto 1902.
 Člani: stanje začetkom l. 1902 207, v letu pristopilo 34, odpadlo 18; koncem leta 1902 223.
 Deleži: stanje začetkom l. 1902 K 527, prirastlo K 68, odpadlo K 36, stanje koncem l. K 559; odpovedano: 0.
 Denarni promet: K 868.563.68.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Posojila	220.051	16	Deleži	559	—
Naložen denar	147.649	79	Hran. vloge s kapital. obrestmi	390.253	09
Inventar premični	359	83	Predplačane obresti posojil	1.501	17
Zaostale obresti posojil	2.149	33	Zaostale obresti deležev	38	66
Nepovrnjeni prehodni	657	01	Rezervni zaklad	1.047	11
Gotovina 31. decembra 1902	23.283	44	Čisti dobiček	751	53
	394.150	56		394.150	56

pokorim, ker se je pa prvi del vršil v posojilnici, naj se vrši še drugi del v posojilnici, pri delu.“

Vse se je smejalo, in mu pritrjevalo, še Slivar, ta prazvapprav najbolj.

Revizor oblačil je svojo vrhno suktnjo, odpravljal se je.

„Gospod revizor, en glažek bi ga pa vendar z nami spili!“

„Da, en glažek pa nič več, ker je skrajni čas, da grem, sicer vlak zamudim!“

Šli smo v gostilno. Revizor, Urh Oceppek in Slivar pili so stoje, šepetali so nekaj in se slednjič vsi smejali.

Revizor je vprašal namreč Urha, kaj da je bil njegov namen, ko je butal svojega soseda Slivarja v pričetku zborovanja. Urh je porudel, Slivar se je nekam čudno režal.

Iz šepetanja nastal je pogovor, kojega smo vsi slišali: „Saj vesta, takrat, ko sem rekel, da mora biti zborovanje cel čas sklepčno.“

„No, veste, gospod revizor, govoril bom resnico, če ravno ni lepo, ko smo zagledali Vas, smo se bali, da bo predolgo trpelo, če bi se nama, Slivarju in meni, zdelo, bi pa vstala in šla — zbor bi bil po vaših lastnih besedah nesklepčen, šli bi toraj vsi, tako je bilo.“

Revizor se je smejal in vsi smo se smejali in bili ponosni na našega brihtnega Urha Ocepka.

Revizor se je poslavljal, podal je roko Urhu Ocepku, pa tudi nam vsem.

Prosili smo ga, da naj še pride in Urh je dostavil: „Pa prav vesele velikonočne praznike Vam želimo, gosp. revizor!“

„In Jaz Vam vsem“ odgovoril je revizor in se poslovil.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlali sledeči zavodi:

Vrhnika, hran. in pos. (25. 3.)	K 4000.—
Zatičina, „ „ „ (27. 3.)	1800.—
Mengeš, „ „ „ „	2600.—
Staraloka, „ „ „ (28. 3.)	1500.—
Vel. Lašče, „ „ „ „	10.000.—
Frankolovo, posojilnica „ „	1000.—
Št. Ilj p. Turjakom, pos. „ „	2000.—
Zg. Tuhinj, hran. in pos. „ „	2000.—
Horjul, „ „ „ „	800.—
Višnjagora, „ „ „ „	1000.—
Trebelno, „ „ „ „	2000.—
Srednjava, „ „ „ (29. 3.)	2000.—
Izlake, „ „ „ „	1000.—

Besnica zg., hr. in pos. (31. 3.)	K	300.—
Ig, " " " (1. 4.)	"	7000.—
Borovnica, " " " " "	"	3000.—
Crknica, " " " " "	"	1000.—
Dobrunje, " " " (3. 4.)	"	3400.—
Smlednik, " " " " "	"	200.—
Blagovica, " " " " "	"	3800.—
Trebelno, " " " " "	"	5000.—
Mošnje, " " " " "	"	4000.—
Horjul, " " " " "	"	200.—
Mošnje, " " " (4. 4.)	"	500.—
Tržič, " " " " "	"	2145.44
Mošnje, " " " " "	"	47.12
Št. Jur p. K. " " " " "	"	900.—
Smlednik, " " " " "	"	1065.—
Trebelno " " " " "	"	2000.—
Kandija, " " " " "	"	9000.—
Horjul, " " " " "	"	400.10
Mošnje, " " " (5. 4.)	"	58.30
Struge, " " " " "	"	500.—
Borovnica, " " " " "	"	2500.—
Kanal, okr. pos. " " "	"	6000.—

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1902.

Člani: 212.

Deleži: stanje začetkom leta K 406, prirastlo K 32, odpadlo K 14, stanje koncem leta K 424; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 322.291.51.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Posojila	200.293	22	Deleži	424	—
Naložen denar	55.016	99	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	255.478	11
Inventar premični	192	37	Predplačane obr. posojil	1.580	29
Zaostale obresti posojil	392	14	Rezervni zaklad	3.671	19
Delež „Gospodarski zvezi“	1.000	—	Obresti rezervnega zaklada	180	74
Delež Zadrugi tiskarni	1.000	—	Čisti dobiček	2.684	18
Gotovina 31. decembra 1902	6.123	79			
	264.018	51		264.018	51

VABILO

na

II. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice“ v Trzišču, registrovane zadruge z neom. zavezo, ki se bo vršil v nedeljo dne 19. aprila 1903. ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. „ nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa za l. 1902.
4. Volitev načelstva.
5. „ nadzorstva.
6. Slučajnosti. **Načelstvo.**

V slučaju, da bi prvi občni zbor radi premale udeležbe članov ne bil sklepčen, vršil se bode pol ure pozneje drugi občni zbor na istem kraju z istim dnevnim redom, koji pa bode sklepal brez ozira na število prisotnih članov.

Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Zatičini,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1902.

Člani: v teku l. 1902 prirastlo 24, odpadlo 10, koncem l. 1902 383.

Deleži: K 766; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 507.324.03.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Inventar	258	36	Deleži	766	—
Posojila	106.391	04	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	294.616	49
Naložen denar pri družih zavodih	182.632	26	Rezervni zaklad	4.458	74
Oresti od nalož. denarja	7.030	88	Čisti dobiček	1.039	12
Gotovina konec leta 1902	4.567	31			
	300.880	35		300.880	35

Hranilnica in posojilnica na Trebelnem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za drugo upravno leto 1902.

Člani: 135.

Deleži: začetkom leta K 172; v l. 1902 prirastlo K 100, odpadla 2, koncem l. 1902 K 270; odpovedano: 6 deležev.

Denarni promet: K 100.077.56.

Imetje (Aktiva)			Izguba (Pasiva)		
	K	h		K	h
Posojila	40.164	—	Deleži	270	—
Naložen denar	1.000	—	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	43.671	15
Inventar premični	431	10	Predplačane obresti posojil	16	55
Zaostale obresti posojil	610	10	Rezervni zaklad	74	04
Vrednost kolekov	2	56	Obresti rezerv. zaklada	3	33
Deleži	204	—	Čisti dobiček	271	49
Gotovina 31. decembra 1902	1.894	80			
	44.306	56		44.306	56

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Mlekarske zadruge“ pri sv. Mihelu, ki se bo vršil v nedeljo dne 26. aprila 1903 ob 4. uri popoldne v posojilničnem poslopju pri sv. Mihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Pri sv. Mihelu, dne 29. marca 1903.

Načelstvo.

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1902.

Člani: v l. 1902 pristopilo 8, izstopilo 10; koncem l. 1902 378 s vplačanimi deleži K 4.481,28, odpovedano: 22.

Denarni promet: K 164.364,04.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Nal. denar pri družih zavodih	452	18	Deleži	4.481	28
Obresti od naloženega denarja	6	19	Neizplačane obresti deležev	316	78
Vrednost blaga	22.325	02	Izposojila	50.480	—
Terjatve na blagu pri zadruž. nezadr.	19.628	—	Doln na blagu zadružnikom	2.076	80
Vrednost "inventarja"	248	96	Dolg na blagu nezadružnikom	19.249	88
Vrednost nepremičnin	5.630	08	Dolg na zemljiščih	15	—
Delež pri "Gospodarski zvezi"	34.847	92	Dolg na zemljiščih	2.400	—
Gotovina 31. decembra 1902	200	—	Rezervni zaklad	4.055	—
	204	18	Obresti rezervnega zaklada	182	47
			Čisti dobiček	285	32
	83.542	53		83.542	53

Kmetijsko društvo v Gorjah,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za peto upravno leto 1902.

Člani: v letu 1902 pristopilo 6, izstopilo 6; koncem leta 1902 182 s vplačanimi deleži K 5.709, odpovedano: 6.

Denarni promet: K 145.422,96.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Nal. denar kot delež pri Zvezi	200	—	Deleži	5.709	—
Vrednost blaga	17.429	54	Neizplačane obresti deležev	412	79
Terjatve na blagu pri zadruž. nezadr.	5.793	60	Izposojila	8.900	—
Vrednost inventarja	1.001	26	Dolg na blagu zadružnikom	10	38
Delež pri hranilnici	4	—	Dolg na blagu nezadružnikom	8.987	53
Gotovina 31. decembra 1902	733	52	Rezervni zaklad iz l. 1901	449	56
			Obr. rezervnega zaklada 4%	17	98
			Čisti dobiček	674	68
	25.161	92		25.161	92

Kmetijsko društvo v Podkorenu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za peto upravno leto 1902.

Člani: v l. 1902 pristopili 4, izstopila 2; koncem leta 1902 150 s vplačanimi deleži K 5.286; odpovedano: 0 deležev.

Denarni promet: K 73.885,60.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga	6.047	77	Deleži	5.286	—
Terjatve na blagu pri zadruž. nezadr.	11.426	69	Deležev obresti	701	94
Vrednost inventarja	3.299	21	Posojilo	7.970	50
Delež pri "Gospodarski zvezi"	200	—	Posojilo obresti	612	48
Gotovina konec leta 1902	809	18	Dolg pri trgovcih	4.325	34
			Kavejja prodajalke	100	—
			Rezervni zaklad	1.941	07
			Obresti rezervnega zaklada 4%	77	60
			Čisti dobiček	767	92
	21.782	85		21.782	85

VABILO

na

IV. OBČNI ZBOR

„hranilnice in posojilnice v Semiču“, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, koji se bode vršil v nedeljo, dne 19. aprila 1903. ob 3. uri popoldne v uradni sobi hran. in posoj.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1902.
4. Prememba pravil.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnost. Načelstvo.

NB. Ker na dne 29. marca t. l. sklicani občni zbor, radi premale udeležbe članov ni bil sklepčen, sklicuje se s tem novi občni zbor, koji pa bode sklepal brez ozira na število prisotnih članov.

VABILO

na

II. redni občni zbor

„Hran. in pos. v Hrenovicah, registrovane zadruge z neom. zavezo, kateri se bo vršil v nedeljo dne 26. aprila 1903 ob pol 4. uri popoldne v sobi hranilnice v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računa za l. 1902.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Hrenovice, dne 1. aprila 1903.

Načelstvo.

VABILO

na

redni občni zbor

„Gospodarskega in konsumnega društva“ pri sv. Mihelu,

ki se bo vršil v nedeljo dne 26. aprila 1903 ob polu 5. uri pop. v posojilničnem poslopju pri sv. Mihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računa.
3. Volitev načelstva.
4. Slučajnosti.

Pri sv. Mihelu, dne 29. marca 1903.

Načelstvo.

VABILO
na
prvi občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem, registr. zadruga z neomejeno zavezo, dne 26. aprila 1903 ob 1. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računa za l. 1902.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO
na
prvi občni zbor

„Konzumnega društva“ na Vojskem, registrovane zadruga z omej. zavezo, dne 26. aprila 1903 ob 3. uri popoldne z župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računa za leto 1902.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Mlekarska zadruga v Sorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za tretje upravno leto 1902.

Člani: v letu 1902 pristopilo 5, izstopil 1; koncem leta 1902 31 s vplačanimi deleži K 486, odpovedano: 1.

Denarni promet: K 20.860.04.

Imetje (Aktiva)		K	h	Izguba (Pasiva)		K	h
Nal. denar pri drugih zavodih		2	—	Deleži		486	—
Vrednost blaga		40	—	Izposojila		2 900	—
Terjatve na blagu pri nezadr.		506	—	Dolg na blagu zadrudnikom .		800	55
Vrednost inventarja		1 523	45	Dolg na blagu nezadrudnikom		78	—
Vrednost nepremičnine		2 625	40	Rezervni zaklad		808	85
Gotovina konec leta 1902		675	49	Čisti dobiček		298	94
		5.372	34			5.372	34

VABILO

na

I. redni občni zbor

mlekarske zadruga v Dragomlju, reg. zadruga z om. zavezo, kateri se bode vršil dne 19. aprila 1903 ob pol 4. uri popoldne v Št. Jakobu v posojilničnih prostorih.

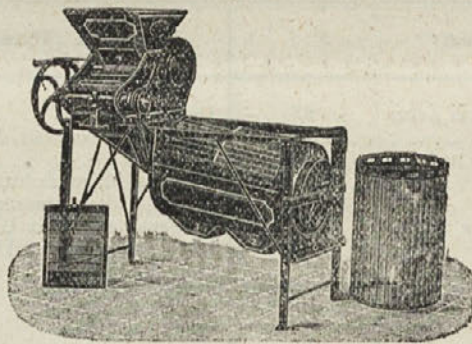
Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
 2. Predložitev in potrjenje računa za leto 1902.
 3. Volitev 1 uda načelstva.
 4. Volitev 5 članov nadzorstva.
 5. Slučajnosti.
- Odbor.**
V slučaju, da se ne zbere v določenem času zadostno število udov, se zbor vrši pol ure pozneje ne glede na število udov vdeležencev.

Svetovnoznane
kose in srpe
„Hospodar“.
Nedosezne karborundove in korundove
osle. 178 8—1
Zahtevajte cenik vseh potrebščin!
Društvo „Hospodar“
v Hustopečih - Hranic, Moravsko.

Delniška družba tovarne strojev **N. HEID** v Stockerau.

Trijerji

(čistilniki)

za vsakovrstne namene s kovanimi plehi patent „Heid“.

Trijerji

za laneno seme, deteljo, rž, lečo in bob.

Vprave za skladišča, posebno dober sistem in popolna izvršitev.
Excelzior, mlin za šrotanje, pat. „Heid“.

Lahek za goniti! Veliko naredi! Nizka cena!

Nad šestdeset prvih odlikovanj! 179 12—1

C. kr. priv.
pred ognjem in tatovi varne
blagajne
prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic
M. Adlersflügel
založnik Raiffeisnovih posojilnic
Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.
(170) 24—6

Patentovane sprave za žveplanje trt
jednostavno i duplo delajoč
SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI
TER VSE POTREBNE
VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VIENOGRADARSKE STROJE,
prodaja v najboljši izvršitvi,
JG. HELLER NA DUNOJU
II. Praterstrasse 49
Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

Zahvala in priporočilo!!

Spoštovani gospod (176) x-1
G. Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani
 Dunajska cesta.

Po večletnej uporabi pri svojej živini in po velikem povpraševanju od svojih znancev in družih po Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja, da je **Vaš živinski prah** izborno zdravilo, katero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem **And. Kocjančič**.

Podgora pri Gorici, dne 13. julija 1902.

Vsi kmetovalci

se lahko prepričajo, da je najboljšo sredstvo

konje, krave, telice, vole, prašiče, ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele, če se jim primejuje k krmi

iz lekarne

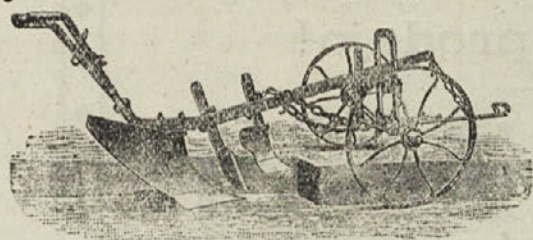
živinski prašek PICCOLI

„pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kg 50 vin., 10 zavojev 4 K. Vnanja naročila po povzetju.

Spomlad

se približuje treba je torej kmetiji raznih strojev, to so v prvi vrsti: **jekleni univerzalni plug** kojega ni treba nič držati Plužne, kakor tudi plug je

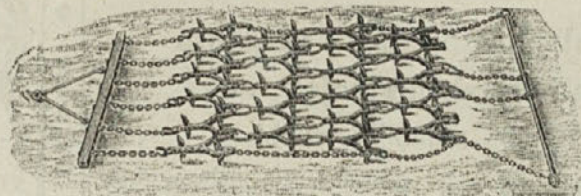

čisto iz železa in jekla, torej trpežen in tako zholjšan, da živina pri istem manj trpi in lepše orje, kakor naši navadni plugi, — sploh najboljši, kar se jih dobi. Vsakdo naj poskusi in

potem naj sodi; če bi kateremu ne ugajal ni primoran ga obdržati. V drugi vrsti so:

železne brane za mah.

Njih korist je pri nas še premalo znana. Ker je pri kmetiji živinorejstvo najplodonosnejše, treba je torej v prvi vrsti dobrih travnikov, a to je le mogoče, če

se travniki vsako spomlad z tako brano prevlečejo. Dobra brana se splača sama v prav kratkem času.

Te kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo, potem traverze železniške šine, cement itd. priporočata po najnižji ceni

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedeljskih strojev 169 x-7

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Slovenske cenike pošljamo na zahtevo brezplačno.

Ivan Rebek

stavbeni in umetni ključavničar
 v Celji,

Poljske ulice števil. 14.

se priporoča za izvršitev v njegovo stroko spadajočih del, **osebito pa priporoča svoje najnovjše**

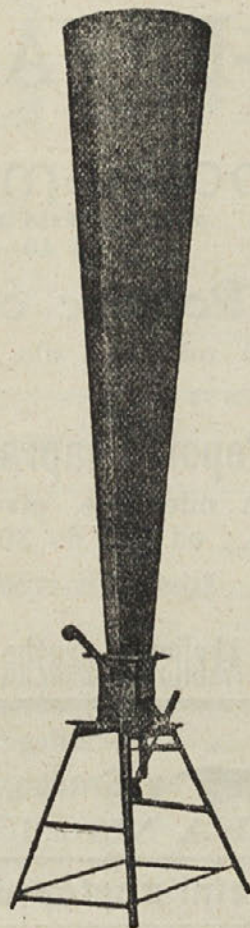
patentovane

strelne priprave
 proti toči

moji strelni možnarji so iz kovanega železa, ne pa, kakor pri drugih konkurenčnih tvrdkah, vltiti — (178) 10-1

varni so toraj proti razstrelbi.

Brezplačni ceniki na razpolago.

Posebna trgovina za poljske potrebščine

Adolf Salzmann, Dunaj, II/1, Schmelzgasse št. 10

priporoča sledeče vseskozi garantirano iz najboljšega blaga napravljeno orodje in potrebščine, in sicer:

Ahlerjeva žaga K 8-50	Kegljata lopata K 12
Drevesna žaga z vijakom K 1-50	Izbočena lopata K 7
Drevesna žaga za natakni K 1-50	Lopata za luknje K 15
Gozdne škarje K 2-6	Drog za saditi 1 m dolg K 10
Prilava za izruvanje drevca z ločenjem K 4, 5 in 7	Sekirca za plevel pleti K 70
Škarje za veje ali gosenice K 3	Pralca za plevel pleti K 1 in 1-50
Škarje za veje s žago K 4	Kavelj za obračati z ročem K 18
Škarje za veje z dolgim lesenim držalom K 9 in 11	Orodje za debela obračati K 6
Gozdne škarje 1 m dolge K 22	Veriga za sajenje „medved“ 30 m dolga K 27
Škarje za plote K 6 in 7	Vrv za sajenje iz poc. žice 30 m in 50 m dolga K 6 in 10
Rezalo (Häpe) K 4	Priprava za rovanje „waldteufel“ popolna K 1-50
Orodje za kožo lupiti K 2-50	Normalna lopata za laze delati K 3, z držalom K 4
Sekira K 7, sekira za trnje K 8	Presslerjev sveder K 16 in 20

Vsake vrste krampe, lopate, grablje, vile za seno, gnoj, repo itd., itd. Vreče za žito, pokrivala, plahite, koece za konje, krtče za konje, škarje za konje, mere za konje, svetilke ročne, hlevske in veterne. (175) 3-2

Kose, srpe in bruse.

Vse stvari so iz garantiranega najboljšega blaga. Ako katera stvar ne bi ugajala, se zavežem isto nazaj vzeti, ali pa denar nazaj poslati. Pošilja samo proti povzetju ali predpošiljatvi denarja

Adolf Salzmann,

posebna trgovina poljskih potrebščin,
 Dunaj II/1 Schmelzgasse 10.

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

== Spretni zastopniki se povsod iščejo! ==

Svetovnoznana !!! Nad 350.000 v rabi. Nad 600 prvih odlik.!!!

ALFA-LAVAL-Separator-ji

so najboljši

posnemavci smetane

je dobiti v 14 različnih velikostih, posnamejo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za mlekarne

na roko in s silo, kakor tudi vse mlekarske stroje (172) 12—3 in posode.

Popolne naprave za led in ohladitev

za mlekarne, pivovarne, klavnice, mesarje od 450 do 300.000 toplin (kalorij).

Najcenejša in najboljše delujoča ohladična naprava.

Akcijska družba ALFA-Separator, Dunaj.

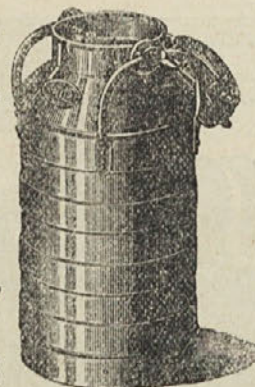
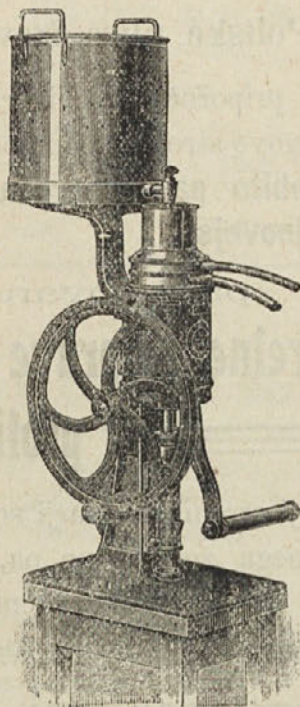
Zaloga za južne dežele

☞ v Gradcu, Annenstrasse 26. ☜

* „ALFA Mitteilungen“ brezplačno. *

== Spretni zastopniki se povsod iščejo! ==

Posebnost: Turbine na par, naprave mlekarn.

Posebnost: Posode za prevažanje mleka brez gumnja.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

☛ v Ljubljani ☜

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodaja vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlom.

☛ Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg naprej. ☜

Posredovalnica za Zvezine trgovce!